

Кримінальний процес України: підручник

Пропонований підручник являє собою унікальну працю – фундаментальний системний курс кримінально-процесуального права нового тисячоліття, підготовлений з урахуванням прецедентної практики Європейського суду з прав людини, сучасних законодавчих та інших нормативних актів станом на 14 січня 2017 року.

У підручнику відповідно до програми курсу кримінально-процесуального права України з урахуванням змін до Конституції України 2016 подано аналіз сучасного стану кримінально-процесуального законодавства, розглянуто актуальні проблеми кримінально-процесуальної науки.

Значної уваги надано розгляду питань верховенства права та інших принципів кримінального процесу, удосконалення статусу слідчих та детективів, процесуальної форми кримінального провадження, забезпечення недоторканності сфери приватного життя людини, проблем теорії доказів та доказового права, провадження слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій, застосуванню домашнього арешту та інших нових інститутів кримінально-процесуального права, заочного провадження, діяльності суду присяжних, інституту судових дебатів, проблем забезпечення справедливого правосуддя, реабілітації осіб, незаконно притягнутих до кримінальної відповідальності. Внесені пропозиції щодо удосконалення процесуального законодавства та практики його застосування.

Підручник є переможцем XI-го міжвузівського обласного конкурсу «Кращі наукові, навчальні, навчально-методичні та художньо-публіцистичні видання» у номінації «підручники» (Дніпро, 2016 рік).

Розрахований на студентів, слухачів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю «Право». В

ін буде слушним помічником як тим, хто засвоює ази кримінально-процесуального права, так і тим, хто прагне до поглибленого вивчення кримінального процесу, магістрам, аспірантам, а також практичним працівникам правоохоронних та правозахисних органів, слідчим, детективам, суддям, адвокатам, прокурорам, судовим виконавцям і секретарям, іншим працівникам, які мають справу із застосуванням норм кримінально-процесуального права.

Сучасні проблеми порівняльного правознавства: зб. наук. праць / за ред. Ю. С. Шемшученка, Я. В. Лазура; упор. О. В. Кресін, М. В. Савчин. – Ужгород – К.: Вид-во «Говерла», 2015. – 218 с.

Тертышник В. М. Концептуальная модель системы принципов уголовного процесса России и Украины в свете сравнительного правоведения / В. М. Тертышник, С. П. Щерба // Уголовное право. – Москва, 2001. – № 4. – С. 73–76.

Тертышник В. М. Компромисс в уголовном процессе Украины, России и США / В. М. Тертышник // Право и политика. – 2003. – № 8. – С. 62–67.

Ткачук А. С. Адвокатура Німеччини та України: порівняльно-правовий аспект / А. С. Ткачук // Альманах права. Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. – Випуск 6. – Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. – С. 527–532.

Уваров В. Г. Застосування практики Європейського Суду з прав людини та норм міжнародно-правових актів в удосконаленні кримінального судочинства України: монографія / В. Г. Уваров; за заг. ред. доктора юрид. наук В. М. Тертишника. – Дніпропетровськ. – 2012. – 268 с.

Франсис Люис Веллман Искусство перекрестного допроса / Пер. с англ. К. Адамович. – М.: Американская ассоциация юристов, 2011. – 294 с.

Хаматова Е. В. Мировые судьи в судебной системе России / Е. В. Хаматова // Мировой судья. – 2004. – № 2. – С. 6–12.

Харви-Смит Н. Методическое пособие по ведению дебатов в Британском / Всемирном парламентском формате / Нил Харви-Смит; [пер с англ. – А. А. Беляева]. – Нью-Йорк, Лондон, Амстердам: IDEA, 2012. – 208 с.

Щерба С. Защита свидетеля в США / С. Щерба, О. Зайцев // Юстиция. – 1994. – № 8. – С. 52–53.

Gaston Stefani, Georges Levasseur, Bernard Bouloc Procédure penale. – Paris Editions Dalloz, 2000 – p. 85–119.

Kamisar Y. Confessions. Encyclopedia of Crime and Justice. End S. N. Kadish New York, 1983. V. L., p. 229.

Rodford, W.E. (1991–1994) Insolvency. Understanding the New York.

Arthur Weinreb Canada eliminates house arrest for serious and violent crimes: 22 Nov. 2012 <http://digitaljournal.com/article/337458>.

ЗМІСТ

ГЛАВА 1.

ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Поняття кримінального процесу	6
§ 2. Кримінально-процесуальне право: поняття, структура, джерела, чинність у просторі та часі.....	12
§ 3. Процесуальна форма та процесуальні гарантії.....	20
§ 4. Моральні засади кримінального процесу	29
§ 5. Стадії кримінального процесу	34
§ 6. Процесуальні строки, судові витрати та мова судочинства.....	44
§ 7. Наука і навчальна дисципліна кримінально-процесуального права	47
§ 8. Стівідношення кримінально-процесуального права з іншими галузями права і юридичними дисциплінами	53
Нормативні акти.....	56
Література.....	57

ГЛАВА 2.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

§ 1. Особливості судочинства в Київській Русі.....	60
§ 2. Особливості судочинства в період Російської Імперії та в козацьку добу.....	65
§ 3. Суд присяжних і мировий суд: суть ідеї, історичний досвід та актуальні проблеми сьогодення.....	76
§ 4. Кримінальний процес за радянських часів.....	80
§ 5. Кримінально-процесуальне право України періоду розбудови правової держави	82
Нормативні акти.....	87
Література.....	88

ГЛАВА 3.

ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Поняття, значення і система принципів кримінального процесу.....	91
§ 2. Верховенство права і законність у кримінальному процесі.....	100
§ 3. Забезпечення недоторканності сфери приватного життя та житла людини, таємниці спілкування (листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції)	106

§ 4. Захист честі, гідності та ділової репутації особи	115
§ 5. Презумпція невинуватості обвинуваченого та реабілітація незаконно обвинувачених.....	119
§ 6. Забезпечення права на захист	126
§ 7. Сутність і зміст інших принципів кримінального процесу	132
<i>Нормативні акти</i>	151
<i>Література</i>	152

ГЛАВА 4.

УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

§ 1. Поняття учасників кримінального процесу.....	155
§ 2. Особи, які ведуть кримінально-процесуальне провадження.....	157
§ 2.1. Слідчий, керівник слідчого підрозділу та оперативні підрозділи.....	157
§ 2.2. Прокурор.....	166
§ 2.3. Слідчий суддя	174
§ 2.4. Суд	177
§ 3. Особи, які мають та відстоюють у кримінальному процесі свої інтереси.....	187
§ 3.1. Потерпілий, цивільний позивач та цивільний відповідач.....	187
§ 3.2. Підозрюваний, обвинувачений (підсудний), засуджений та виправданий	200
§ 4. Учасники процесу, які відстоюють інтереси інших осіб	210
§ 4.1. Захисник у кримінальному процесі.....	210
§ 4.2. Представники потерпілого, цивільного позивача та інших учасників процесу	230
§ 5. Особи, які сприяють кримінальному процесу і здійсненню правосуддя	234
§ 5.1 Свідок.....	234
§ 5.2 Експерт і спеціаліст	243
§ 5.3. Інші учасники кримінального провадження	248
§ 6. Забезпечення безпеки учасників кримінального процесу.....	253
<i>Нормативні акти</i>	259
<i>Література</i>	261

ГЛАВА 5.

ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

§ 1. Встановлення об'єктивної істини, предмет та межі доказування.....	264
---	-----

§ 2. Поняття і класифікація доказів. Належність до справи, допустимість та достовірність доказів.....	274
§ 3. Види доказів та їх особливості	283
§ 4. Процес доказування	299
<i>Нормативні акти</i>	304
<i>Література</i>	305

ГЛАВА 6.

ФІКСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ

§ 1. Фіксування кримінального провадження: сенс, засоби та форми..	308
§ 2. Процесуальні документи: види, зміст, структура і логіка.....	314
§ 3. Мова і стиль процесуальних документів	327
<i>Нормативні акти</i>	335
<i>Література</i>	335

ГЛАВА 7.

ВІДНОВЛЕННЯ ПОРУШЕНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

§ 1. Верховенство права та гарантії захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі.....	337
§ 2. Компенсація моральної шкоди в кримінальному процесі.....	343
§ 3. Захист права власності. Цивільний позов та засоби його забезпечення	350
§ 4. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю	357
<i>Нормативні акти</i>	367
<i>Література</i>	369

ГЛАВА 8.

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

§ 1. Поняття, види і загальні підстави застосування заходів забезпечення кримінального провадження.....	373
§ 2. Запобіжні заходи: поняття, система, характеристика та підстави і умови застосування	386
§ 3. Застава.....	392
§ 4. Домашній арешт.....	395
§ 5. Затримання особи	402
§ 6. Тримання під вартою (арешт).....	410
<i>Нормативні акти</i>	423
<i>Література</i>	425

ГЛАВА 9.**ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ,
ФОРМИ ТА ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

§ 1. Поняття, форми та загальні положення досудового розслідування	427
§ 2. Підслідність кримінальних проваджень	432
<i>Нормативні акти</i>	437
<i>Література</i>	438

**ГЛАВА 10.
СЛІДЧІ ДІЇ**

§ 1. Поняття і система слідчих дій	441
§ 2. Слідчий огляд	448
§ 3. Освідування	456
§ 4. Допит	459
§ 5. Пред'явлення для впізнання	476
§ 6. Обшук	482
§ 7. Слідчий експеримент	492
§ 8. Експертиза та отримання зразків для її проведення	497
§ 9. Негласні слідчі (розшукові) дії	505
§ 9.1. Система негласних слідчих (розшукових) дій та підстави і загальні умови їх провадження	505
§ 9.2. Накладення арешту, огляд і виїмка кореспонденції	512
§ 9.3. Спостереження та аудіо-, відеоконтроль особи і місця	514
§ 9.4. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж	520
§ 9.5. Зняття інформації з електронних інформаційних систем	524
§ 9.6. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу	529
§ 9.7. Моніторинг банківських рахунків	532
§ 9.8. Контроль за вчиненням злочину та інші пізнавальні заходи у сфері протидії злочинності	535
<i>Нормативні акти</i>	542
<i>Література</i>	544

**ГЛАВА 11.
ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ**

§ 1. Поняття та підстави повідомлення про підозру	548
§ 2. Зміст та значення повідомлення про підозру	551
§ 3. Вручення письмового повідомлення про підозру	554
<i>Нормативні акти</i>	558
<i>Література</i>	559

ГЛАВА 12.**ЗУПИНЕННЯ ТА ЗАКІНЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ**

§ 1. Зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного	561
§ 2. Закінчення досудового розслідування у формі закриття кримінального провадження та звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності	565
§ 3. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акта	582
<i>Нормативні акти</i>	589
<i>Література</i>	589

ГЛАВА 13.**ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ**

§ 1. Підсудність	592
§ 2. Підготовче провадження	594
<i>Нормативні акти</i>	597
<i>Література</i>	597

ГЛАВА 14.**СУДОВИЙ РОЗГЛЯД І ПОСТАНОВЛЕННЯ ВИРОКУ**

§ 1. Судовий розгляд: сутність, завдання, значення і межі	599
§ 2. Підготовка до розгляду кримінальної справи	604
§ 3. Судовий розгляд. Судове слідство	607
§ 4. Судові дебати та останнє слово підсудного	625
§ 5. Вирок та звернення його до виконання	646
§ 6. Суд присяжних	657
<i>Нормативні акти</i>	665
<i>Література</i>	666

ГЛАВА 15.**СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ
З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ**

§ 1. Апеляційне провадження	669
§ 2. Касаційне провадження	678
§ 3. Провадження за нововиявленими обставинами	681
§ 4. Юрисдикція Верховного Суду України	687
<i>Нормативні акти</i>	691
<i>Література</i>	692

ГЛАВА 16.

ОСОБЛИВІ ФОРМИ, ПОРЯДКИ І РЕЖИМИ ПРОВАДЖЕННЯ
В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

§ 1. Провадження на підставі угод	694
§ 2. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	702
§ 3. Провадження щодо кримінальних проступків.....	704
§ 4. Спеціальне досудове розслідування (in absentia).....	707
§ 5. Особливий режим досудового розслідування в умовах восного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.....	710
§ 6. Особливості кримінального провадження щодо осіб зі статусом недоторканості, адвокатів та посадових осіб, щодо яких передбачений підвищений ступінь захисту.....	712
§ 7. Особливості провадження у справах про злочини неповнолітніх	717
§ 8. Особливості провадження по застосуванню примусових заходів медичного характеру	725
§ 9. Особливості розслідування та судового розгляду у провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю	732
§ 10. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.....	734
<i>Нормативні акти</i>	737
<i>Література</i>	737

ГЛАВА 17.

ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

§ 1. Суть, зміст і значення стадії виконання судових рішень	740
§ 2. Звернення вироку до виконання та розв'язання інших питань у стадії виконання судових рішень.....	742
§ 3. Особливості процесуального порядку вирішення питань, пов'язаних з виконанням судових рішень	753
§ 4. Виконання рішень Європейського суду з прав людини	755
<i>Нормативні акти</i>	758
<i>Література</i>	759

ГЛАВА 18.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
У СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ

§ 1. Поняття, форми та правові засади міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства.....	761
§ 2. Взаємодопомога держав у сфері кримінального судочинства.....	767
§ 3. Екстрадиція.....	788
<i>Нормативні акти</i>	798
<i>Література</i>	800

ГЛАВА 19.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

§ 1. Основні історичні типи та загальна характеристика кримінального процесу зарубіжних країн	802
§ 2. Особливості кримінального процесу Франції, Німеччини, Росії та інших країн, в яких діє класична європейська форма правосуддя	805
§ 2.1. Кримінальний процес Франції.....	805
§ 2.2. Кримінальний процес Німеччини	809
§ 2.3. Суд присяжних та кримінальне судочинство в Росії.....	812
§ 3. Англосаксонська модель кримінального процесу	817
§ 3.1. Особливості кримінального процесу США.....	817
§ 3.2. Особливості кримінального процесу Англії	825
<i>Нормативні акти</i>	829
<i>Література</i>	830

Книги, які можуть вас зацікавити

Закон України "Про судоустрій і статус суддів"

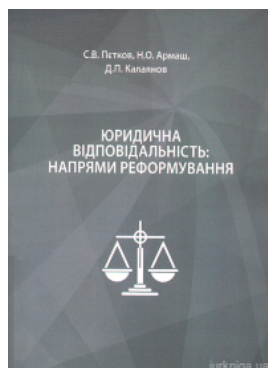
Правнича допомога та захист у кримінальному процесі

Цивільний процес.
Підручник

Початок кримінального провадження: поради адвоката

Юридична відповідальність: напрями реформування

Перейти до галузі права
Кримінальне право та процес

Перейти на сайт →